

ЧАРІВНИЙ ГОРОД

*Пам'яті незабутнього
д-ра О. Юркевича посвячую*

Я довго блукав у лісі й не міг найти стежки. Наді мною шуміли столітні дерева — так задумливо, шумно й монотонно.

Пожовкле од крижаного подиху Осені листя, тихо кружляючи в повітрі, падало додолу й укривало землю золотистим килимом... Воно шелестіло під ногами і — разом із шумом віт і з краплями сірого осіннього дощу — щось журливо співало.

А до цієї мелодії, здалека несучись, приєднувалася ще друга. То була без краю жалібна пісня, що, здавалося, все хотіла найти якийсь шлях до щастя, до спокою... — і все верталась у зачароване коло розпачу... Так, то було далеке ридання...

...А краплі тихо падали... падали...

І раптом...

До мене донісся хвилею якийсь звук. Тихо прокотився понад похмурими вітами і потонув у темній млистій далині.

А краплі тихо падали... падали...

Звук той знову розлігся — ясніше й голосніше. Так, то був дзвін. Могуче мідне гудіння дзвону.

Я кинувся туди, звідкіля воно котилось.

Я падав, лице мені колов глід, а шлях устилав терен, — а я все біг, усе далі й далі.

А краплі тихо падали...

Знов... знов ллється хвиля звуків, обливає мене якоюсь дивною радістю, окроплює мене — і от я напав на стежку.

Її освітлювала золота, промениста сонячна смуга, і так любо було мені йти, і ледве чуть було лісову пісню, і не помічалось, що з олов'яних хмар краплі все падали... падали...

...

Так, це був якийсь дивний город незнаної краси. Його будинки виблискували золотою та срібного оздобами, біля нього протікала блакитна й тихомирна, як небо, річка. Вона одбивала усе у своєму дзеркальному лоні, а посередині її плавала згряя білих лебедів, плескалася, розсипала весельчасті бризки навкруги.

Я зустрів молоду дівчину в сніжно-білій, як ті лебеді, одежі. Її лице було обвіяне красою, її очі сяли щастям і звали до щастя.

— Звідкіль ти, молодий чужинче, і чого шукаєш тут?

Я одповів, що заблудив у лісі й шукаю собі притулку на ніч.

КОРОЛЬ

Казка

Де я чув цю казку, цю легенду?

Не знаю. Її образи, її думки довго не давали мені спокою.

Я не хотів її нікому розказувати, але вона так довго мене мучила, слідкувала за мною, що я нарешті зважився дати її на суд людський.

Я добре знаю, що читачі тепер занадто тверезі, позитивні, аби слухать наївну казку. Але в мене є надія, що, може, чиємусь молодому, недавно розбудженому і тому не забрудненому тверезим розумом серцеві вона щось і промовить. Така, власне, надія і є причиною того; що я пускаю у світ своє писання.

...Це було в якійсь країні з пишними луками і деревами, золотoverxими горами, блакитними озерами та розкішними полями. І хоч край був такий чарівний і багатий — люди були в йому нещасливі. Вони завше жили під гнітом королів і їхніх помічників, вони не могли милуватися блакиттю озер, бо мусили вічно

працювати, аби мати хоч шматок черствого хліба. Але все-таки люди тоді були щасливіші, як тепер, бо у їхніх серцях ще жила віра.

Між ними завше жевріли іскри надії і ждали тільки хвилини, щоб спалахнуть величним багаттям. Так, вони завше надіялись, що по смерті старого короля новий подарує їм хоч трошки волі й дозволить працівникам користуватися зі своєї праці.

Вони надіялись...

Та королі щодалі, то більше робилися жорстокими, і нарешті на трон вступив король, що його народ назвав Чорним Звіром — такий він був жорстокий і несправедливий. Потоки крові і сліз тепер зробилися морем, а голод і смерть вільно гуляли по всій країні. Але віра людей не кидала, у короля був син, а на устах того сина така добра усмішка, що його всі назвали «Син Надії».

Нарешті, утомлений власною жорстокістю, король умер. Звідси й починається казка, що маю вам розказати.

I

...Світло-зелена долина. Дерева обсіпані білим і рожевим цвітом. Квітки і святочно вдягнені люди, що, чекаючи чогось, ходять і неголосно балакають — ніби плеще вдалині якесь море. А на узгір'ї стоїть храм, сіяючи білим мармуром, золотими й срібними візерунками, променистими самоцвітами і світлокришталевими вікнами.

БАБИНЕ ЛІТО

Малюнок

Посв. моїм любим братам

Осінній променисто-задумливий день, один із днів, так яскраво змальованих у чудовому вірші Тютчева «Есть в осени первоначальной», властиво, навіть не осінній, а день — «бабиного літа».

Дивні, мінливі фарби лісу, прощальний журавлиний крик, шелестіння пожовклого листу, прозорі краплі минулого дощу, що стиха тремтять на гіллі і в яких сонце сплітає ніжні візерунки...

Здається, ніби осінь тебе обвіває своїми шовковими крилами і несе на них у країну тихої задуми. Здається, ніби вся природа співає тиху елегію; звуки тої елегії вливаються в найтаємніші кутки серця і сповнюють усю істоту хвилями якогось дивного почуття.

І несподівано бринить серед тих пісень осінніх голос меткої безжурної синиці.